

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Rytterskolen

Medlemsblad for Karlebo Lokalhistoriske Forening
3. årgang nr. 2.
Sommer 2009

Rytterskolen

udgives af **Karlebo Lokalhistoriske Forening** og udsendes til foreningens medlemmer samt områdets skoler.

Det tilstræbes at udsende 4 numre om året.

Redaktion:

Jens Erik Christiansen
(ansv.)

Åtoften 131, 2990 Nivå.

Tlf. 4914 0397

E-mail:

jensec2990@gmail.com

og

Niels Storgaard Simonsen

Fasanvænget 531,

2980 Kokkedal

Tlf. 4914 4163

Og 2341 5440

E-mail:

nss@fredensborg.dk

Hjemmeside:

karlebo-lokalhistorie.dk

Eftertryk er tilladt efter aftale med redaktionen.

Indhold:

s. 3 **Medlemsnyt**

s. 4 **Rytterskolens Børneklub**

s. 5 **En middelaldergård i Niverød**

Forsidebilledet -

er et apropos til '**Store dukke- og bamsedag**', der blev afholdt på Lokalhistorisk Museum den 14. juni.

Billedet, der er fra ca. 1910, viser Christian og Marianne Sørensen, Åvej 2 i Nivå med deres 4 børn.

Naturligvis skulle pigernes bedste legetøj med på billedet, når nu familien skulle fotograferes.

(Fredensborgarkiverne)

Mølle ved Gunderød?

Vi har desværre ikke modtaget nogen oplysninger om en mølle ved Gunderød, som vi efterspurgte i sidste nummer af bladet. Den er altså fortsat et mysterium.

Redaktionen ønsker alle
bladets læsere en
god sommer

Foreningsnyt

Kære medlemmer

Den 1. juni søsatte vi endnu et tiltag, nemlig Rytterskolens Børneklub. Medlemskab af klubben er gratis under forudsætning af, at forældre, bedstefædre eller oldeforældre også er medlemmer af foreningen.

Vi har dannet denne klub, der allerede har 15 medlemmer, fordi vi mener, det er vigtigt at give vore børn en interesse og forståelse for historien, som vi jo alle er en del af. Vores skoletjeneste, der alene i år har haft besøg af 10 skoleklasser fra hele kommunen, betragter vi også som en vigtig del af vores formidlingsvirksomhed.

I sidste udgave af "Rytterskolen" kunne man på side 15 læse, at vi også deltager i Kulturnatten den 4. september. "Museet er åbent, og vi får se, hvad der sker", var det eneste, der stod at læse.

Vi kan nu løfte sløret for, hvad der skal ske. Udover, at vort museum er åbent, vil der blive mulighed for at besøge forskellige bygningsværker i den gamle Karlebo Kommune. Alle har haft vidt forskellige funktioner. Det drejer sig om Karlebo Mølle, Karlebos gamle kro, Karlebo Kirkes tårn, Jellebro over Nive Å (På Kongevejen mellem Niverød og Kokkedal) samt Beredskabskorpsets gamle kommandobunker i Kokkedal Industrikvarter.

Alle steder vil der være guider, som vil give jer en særdeles velkvalificeret indføring i de pågældende bygningsværkers spændende historie. Mere derom vil blive annonceret senere. Vores søster-forening i den nordlige del af kommunen vil gøre det samme som her.

Endelig er det dejligt at se den store opslutning om foreningens og museets aktiviteter.

En middelaldergård i Niverød

Af Jens E. Christiansen.

På grund af pladsmangel måtte denne artikel udgå af forrige nummer af 'Rytterskolen'.

Forud for byggeriet af de nye seniorboliger på Johannes Hages Allé i Niverød foretog arkæologerne fra Hørsholm Egns Museum i foråret 2007 en forundersøgelse af byggegrunden.

Tilsynkomsten af en række såkaldte kogegruber viste hurtigt, at stedet havde været bebygget allerede i oldtiden. Imidlertid dukkede der mod forventning også spor op af en gård, der har været en del af den gamle landsby Niverød. Samme sommer iværksatte museet en egentlig arkæologisk udgravning af denne gård.

Om udgravningen og dens resultater har museumsinspektør Ole Lass Jensen, der var ansvarlig leder, og stud. mag. Claudio Casati skrevet en interessant artikel i Egns museets årsskrift for 2008.

To huse.

Der blev fundet spor af to

bygninger. Tydeligst var en 13 x 5 m stor belægning af sten, der er tolket som et staldgulv med en rende eller grebning midt igennem. Mellem stenene blev fundet en del metalgenstande, bl.a. hestesko og hesteskosøm, hvad der jo også peger i retning af, at det har været en staldbygning.

Staldgulvet under udgravning.
(Foto: Hørsholm Egns Museum)

Ca. 15 m syd for denne kunne svagt anes konturerne af endnu en bygning, som formodes at have været gårdens beboelseshus, først og fremmest fordi man inden for denne hustomt fandt en grube, der bar tydelige spor efter ild i form af trækul og rødbrændt ler. Her har husets bage- eller stegeovn utvivlsomt været.

Huset anslås til at have haft

en bredde på omkring 7 m og en længde på mindst 21 m.

Affaldsgruber.

De mest interessante fund blev gjort i nogle gruber, der lå spredt ud over udgravningsområdet. Disse gruber kan i perioder have tjent som brønde, eller man har hentet ler i dem til klining af husenes vægge. Efterfølgende har gårdens beboere fyldt dem op med affald – hvilket er ren guldgrube for arkæologer! Derved kan de nemlig få et indblik i det daglige liv på stedet.

Især en stor grube tæt ved stuehuset indeholdt meget spændende. En stor mængde knogler fortæller, hvad beboernes animalske føde har bestået af: Ud over en række husdyr, især svin, har fisk fra det nærliggende Øresund stået på menuen. Her er knogler fra rødspætte/skrubbe/ising langt i overtal.

Også kasseret værktøj og husgeråd havnede i affaldsgruberne. Især blev der fundet mange skår af glaserede krukker og potter, og meget tyder på, at disse kan være fremstillet på et pottemagerværksted, man ved, har ligget ved Fauerholm ved Hillerød.

Skår af glaseret kande, der har været brugt på Niverødgården.

(Foto: Hørsholm Egns Museum)

Møntfund.

Mest overraskende var dog fundet i den store affaldsgrube af 5 mønter, hvoraf de 4 var af sølv og den sidste af kobber. Desværre gør omstændighederne ved fundet det umuligt at afgøre om mønterne er havnet i affaldet enkeltvis og så fald formentlig over en periode, eller om de er endt der samlet i f.eks. en pung. Selv om kontanter ikke var så sjældent forekommende blandt middelalderens bønder, som man tidligere har troet, lyder det for mig ikke sandsynligt at de skulle være tabt enkeltvis gennem den trods alt relativt korte periode affaldsgruben var i brug. Så sløsede har jeg svært ved at forestille

mig, datidens mennesker har været. Hver mønt må have udgjort en mindre formue.

Mit gæt er, at de er endt i gruben samlet, måske lagt derned med vilje for at skjule dem. Ejermanen har så efterfølgende ikke kunnet hente 'skatten' – måske fordi han døde forinden.

Datering.

Ud fra de fundne genstande forsøger de to forfattere at indkredse det tidsrum gården i Niverød har været i brug. De ældste fund vurderes til at være fra anden halvdel af 1200-tallet, medens de yngste, herunder mønterne, peger på ca. midten af 1300-tallet eller lidt senere. Det sidste er sammenfaldende med en krisetid i landet. Flere år med misvækst og faldende kornpriser gjorde det vanskeligt for mange små landbrug at klare sig. Helt katastrofalt blev det, da også pesten, Den sorte Død, hærgede i 1348 – 50 med opblussen flere gange senere i århundrede. Det lyder sandsynligt, at det er her man kan finde årsagerne til, at niverødgården blev opgivet, efter den havde været drevet i omkring 100 år. Men sikre kan vi naturligvis ikke være.

Nivå / Usserød Å?

I teksten til et kort over området anføres det, at Nive Mølle 'blev drevet af Nivåen'. Nogen vil sikkert indvende, at dette er forkert. Enhver kan jo på stedet eller ved at se på et kort konstatere, at det er Usserød Å, der leverede energien til møllen. Men oplysningen kan godt forsvares, for på et kort fra 1765, det såkaldte Videnskabernes Selskabs konceptkort, kaldes åløbet mellem Ullerød og Nive Mølle for 'Nibeaae'. Om det så er det kort, de to forfattere har haft i tankerne, er jo ikke helt til at vide.

Egns museets årbog indeholder foruden artiklen om middelaldergården i Niverød to andre interessante artikler. Den ene er forfattet af museumsinspektør Hans Jørgen Winther Jensen og omhandler Mortenstrupgård ved Hørsholm. Den anden er af ledende museumsinspektør Lisbet Hein og har titlen: 'Enkedronning Sophie Magdalenes hof på Hirschholm Slot 1746-1770.' Den kan ses som en skriftlig udgave af det storartede foredrag Lisbet Hein holdt i foreningen d. 26. februar i år.

Årbogen kan købes i boghandelen og på Egns museet.

